

מבט על החיים - פרשת חיי שרה

להימנע מלחימה חזיתית עם היתר

לכל אדם יש מלחמה, מאבק בין יצר הטוב ליצר הרע. זוהי מלחמה שונה ממלחמה רגילה, זו אינה מלחמה של אנשים נגד אנשים ולא משתמשים בה בכלי נשק, זוהי מלחמה מסוג אחר לגמרי, ובה צריך כלי נשק והכשרה מקצועית שונים לחלוטין! בעבודתנו מול היצר על מידותינו המגונות, יש להימנע מלחימה חזיתית אלא לבוא בדרכים עוקפות, לטכס עצות כיצד להינצל מלכתחילה ולא להילכד ברשתו ולהיות צמודים להדרכה של חז"ל, וכבר אמרו חז"ל (פרק ד משנה כא) הקנאה התאוה והכבוד **מוציאים את האדם מן העולם.**

עד כדי כך!! ומדוע?

האדם מדמיין דווקא את מה שאין לו, הוא שואף ורוצה את מה שיש לשני, אך לא תמיד הבורא ייעד לו זאת - שוב מבחן באמונה!!! וכשאנו משכיל להפנים בבירור את הידיעה שמה ששייך לך באמת, יהיה שלך, ומה שלא שייך לך יילקח ממך ולא משנה כמה מאמצים תשקיע בכך, הוא חי באותו מקום דמיוני ובעצם "יוצא מן העולם" - מהעולם המציאותי שסביבו, שלו, ייעד לו הבורא, וחי בעולם אחר. ולזה כיוונו חז"ל באומרים "מוציאים מן העולם".

אכן נקודה יסודית מאוד **באמונה למחשבה.**

בתואל ולבן מגדולי המאמינים בה' - היתכן!!

אליעזר עבד אברהם נשלח לחפש שידוך ליצחק אבינו, הוא מגיע לביתו של בתואל ומבין שמדובר במשפחה מורכבת ביותר, לא לחינם דרשו חז"ל "בת בתואל הארמי אחות לבן הארמי", בתו של רמאי, אחותו של רמאי". היתה זו משפחה החיה בתוך עולם של שקר ומרמה.

סביב שולחן המשא ומתן, יושבים בתואל ולבן, ואליעזר מנהל בכישרון רב את הדיון על מנת לקבל את אישורו. הוא משקיע מאמצים הכנים כדי להשיג את מבוקשו ושרבקה אכן תבוא עמו לכנען להיות אישה ליצחק. כשמגיעים לרגע בו עליהם להחליט מעמיד אליעזר בפני בתואל ולבן שאלה בסגנון ברור וחד משמעי שאינה מותרת להם מקום להתחכמות או התפתלות: "ועתה אם ישכם עושים חסד ואמת את אדוני הגידו לי, ואם לא, הגידו לי ואפנה על ימין או על שמאל" (בראשית כד, מט). במילים פשוטות אומר להם אליעזר: אל נא תוליכוני סחור סחור, דברו איתי ברורות אם יש מה להתקדם בעניין השידוך המוצע, ואם לא - אפנה לדרכי. ואז באה תשובה מפתיעה לכאורה: "ויען לבן ובתואל ויאמרו מה' יצא הדבר, לא נוכל דבר אליך רע או טוב" (שם כד, נ).

אכן כן, בתואל ולבן - שאינם חשודים בהגינות יתר - ברגע שבו הם עומדים בפני האמת הברורה היוצאת מפיו של אליעזר, מודים בפה מלא - "מה' יצא הדבר"!!!

ולא זו בלבד, הם עוד מוסיפים להדגיש את אפסיות כוחם ופחיתות ערכם לפעול נגד גזרת שמיים באומרים - "לא נוכל דבר אליך רע או טוב".

וכבר רש"י על אתר פירש: לא נוכל דבר אליך. למאן בדבר הזה, לא על ידי תשובת דבר רע ולא על ידי תשובת דבר הגון, לפי שניכר שמה' יצא הדבר לפי דבריך שזימנה לך".

והשפתי חכמים מבאר כיצד הגיעו למסקנא זו:

א. הרי רבקה מעולם לא היתה יוצאת לשאוב מים ומדוע דווקא עתה החליטה לצאת לשאוב?

ב. רבקה היתה בסך הכל בת שלוש, ואין דרכן של ילדות קטנות בשאיבת מים.

ג. מדוע ניגש אליעזר דווקא אליה? הרי שואבות מים רבות היו שם, כהרגלן של בנות המקום...

אין זה אלא ש"מה' יצא הדבר" ובקשתו את רבקה לשידוך עבור יצחק - מן השמים היא.

וכן פירש הרשב"ם: לא נוכל דבר אליך רע או טוב. לא הסתירה ולא הבניין תלוי ברצוננו, כי על כורחנו - רוצים ולא רוצים - כי הקב"ה עשה שהיכולת בידו.

והספורנו אף הוא מחדד את הנקודה: לא נוכל לדבר אליך רע - לבטל גזרתו. או טוב - לקיים אותה, כאילו היתה צריכה לקיים שלנו.

למדנו, שאפילו לבן ובתואל מודים בפה מלא ומעידים שכל התהליך המתרחש מול עיניהם מתנהל על ידי הבורא ולהם לא נותר לעשות מאומה, לטוב ולמוטב, ובכך מבטאים הם את התבטלותם המוחלטת לגזרת עליון.

בברכת שבת שלום

מיכאל זכריהו